

Kunststrategi

Prosjekt 240802 NTNU Campussamling

Kick Off for kunst og campussamling på Skiboli, 23. september 2024.
Foto: Alexander Furunes Eriksson

K
O
R
O

Kunststrategi for kunstprogrammet
NTNU Campussamling
6. mars 2025

Innhold

1.	Et omfattende og prosessuelt kunstprogram til NTNU	2
2.	Om kunst i statlige byggeprosjekter – KOROs metode	3
3.	Et bynært universitet – byggeprosjektet NTNU Campussamling	5
4.	Tre aktive kunstrom – kuratorisk ramme og metode	7
5.	Kunstprogram 2024–2031	12
A.	Byggverk – tre fysiske kunstverk	13
B.	Aktivitet i et kunstrom – samtaler, samarbeid og engasjement	15
C.	Overordnede grep – felles kuratorisk aktivitet	17
D.	Eksisterende kunst på NTNU: Flytting og re-kuratering	20
6.	Aktiv formidling og forvaltning før, i løpet av og etter kunstprogrammet	21
7.	Organisering av kunstprogrammet	25
8.	Økonomi – overordnet ressursdisponering	27
9.	Fremdrift	28

1. Et omfattende og prosessuelt kunstprogram til NTNU

Frem til 2031 vil KORO gjennomføre et omfattende og prosessuelt kunstprogram på NTNU i Trondheim. Med tre kunstrom på Gløshaugen vil kunstprogrammet gå i dialog med kunstnere, studenter og fagmiljøer.

NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) har en sentral rolle innen forskning og verdiskapning i Norge og skal i 2030 være et bynært universitet.

Strategidokumentet skisserer den overordnede rammen for kunstprogrammet og beskriver kuratorenes innledende arbeid, tematikk og kuratoriske metode, som vil legge til rette for utveksling, møter og samarbeid mellom kunstnere og miljøer på NTNU.

Byggeprosjektet NTNU Campussamling (NCS) vil flytte fagmiljøene innen de humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagene, som i dag holder til på Dragvoll, sammen med de tekniske og naturvitenskapelige miljøene på Gløshaugen. Byggeprosjektet utføres i regi av Statsbygg for NTNU, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet.

Gjennom *Kunstordning for statlige bygg* settes det av midler til ny kunst i og rundt Gløshaugen. Det er KORO, statens fagorgan for kunst i offentlige rom, som har fått oppdraget med å lede og gjennomføre kunstprogrammet.

En kuratorgruppe ble oppnevnt 28. januar 2024 med oppstart fra 1. februar 2024. Gruppen består av Marit Kristine L. Flåtter, Thora Dolven Balke og Alexander Eriksson Furunes. De har ansvar for å utvikle og forme kunstprogrammet, engasjere kunstnere og lede gjennomføringen lokalt.

Kunstprogrammet vil foregå mellom 2024 og 2031, og henvender seg først og fremst til studentene og fagmiljøene på Dragvoll og Gløshaugen. Nærmere 40 000 studenter og 7000 ansatte vil ha sin hverdag sentralt i Trondheim når den nye campusen etter planen ferdigstilles i 2030. Kunstprogrammet henvender seg dessuten til besøkende på campus, kunstinteresserte og den øvrige befolkningen i Trondheim.

Kunstprogrammet forutsetter en kunstnerisk prosess hvor resultatet ikke er gitt på forhånd. Det skal være rom for endringer underveis. NTNU vektlegger teoretisk og spesialisert kunnskapsutveksling, og kunstprogrammet inviterer studenter og ansatte ved NTNU inn i en praksisnær og aktiviserende modell hvor kunsten går i dialog med dem. Et viktig aspekt her er rombegrepet. Kuratorgruppen har i det innledende arbeidet vært opptatt av de udefinerte rommene som ikke vil være en del av byggeprosjektet, men som skapes av studentene og fagmiljøene på siden av rommene utdanningsinstitusjonen tilbyr.

- Hvilke rom og situasjoner føler studentene selv eierskap til?
- Hvilke rom byr på autonomi eller fellesskap?
- Hvordan skaper man rom som kan være katalysatorer for en annen tenkning og praktisk handling enn den som vanligvis skjer i undervisningssammenheng?
- Hva er kunstens mulighetsrom i en utdanningsinstitusjon som NTNU?

2. Om kunst i statlige byggeprosjekter – KORO's metode

Kunst i statlige nybygg

Norge har en kongelig resolusjon fra 1997 som bestemmer at det skal settes av midler til kunst i statlige byggeprosjekter.

For statlige bygg ved universiteter og høgskoler beregnes normalt 0,75 % av byggeprosjektets styringsramme ut fra resolusjonens kategorisering.¹ Midlene skal dekke alle kostnader knyttet til kunsten: produksjon av kunst, honorar til kunstnere, administrasjon, formidling, merkostnader i byggeprosjektet samt forvaltning frem til overtakelse.

Det er *KORO – Kunst i offentlige rom* – som forvalter ordningen. KORO ble etablert som statens fagorgan for kunst i offentlige rom i 1976 under navnet *Utsmykkingsfondet for nye statsbygg*. Kunst fra Utsmykkingsfondet finner vi flere steder på NTNU, blant annet på Dragvoll og i Realfagbygget, Elektrobygget og Geologibygget på Gløshaugen.

I 2006 ble navnet endret til KORO, og er i dag en etat under Kultur- og likestillingsdepartementet. Kunstsamlingen er i dag på over 9000 kunstverk fordelt på over 1000 steder i Norge, på utenlandsstasjoner og i representasjonsboliger. Siste ferdigstilte kunstverk i Statsbyggs byggeprosjekter på NTNU var skulpturen *Alt vel* av Elmgreen & Dragset til NTNU Helgasetr i 2024. I 2028 skal Norsk havteknologisenter være ferdig med innkjøpte kunstverk av Brit Fuglevaag og et oppdrag av Håvard Homstvedt.

Et utvidet kunstbegrep – fra utsmykking til kunst i offentlige rom

Tidligere ble kunst i offentlige rom omtalt som *utsmykking*. Med navneendringen til KORO ble det tydeliggjort at kunst i offentlige bygg er mer enn utsmykking, som i dag gjerne assosieres med dekorasjon. Nå forstås de offentlige rommene som steder for alle typer kunstuttrykk, også de midlertidige og de diskursive. De er rom for aktive og reflekterende ytringer.

Forståelsen av *offentlige rom* er utvidet de siste tiårene, fra å være fysiske uterom hvor alle har tilgang som torg, parker, gateløp og andre uterom, til også å inkludere ikke-fysiske rom som internett og ytringsrommet. Videre kan man skille mellom *offentlige rom* og *offentlige tilgjengelige rom*. Et universitetsområde er åpent og tilgjengelig for alle, mens en universitetsbygning kun er offentlig tilgjengelig i byggets åpningstid. Følelsen av tilgjengelighet vil variere, avhengig av om man er tilknyttet aktiviteten i bygget eller ikke. Hvor lite kan et rom være for å defineres som offentlig? Et universitet kan ha like mange studenter og ansatte som det er innbyggere i en norsk by. Samtidig har et universitet rom som disponeres av et fåtall personer og likefullt er en del av universitetets offentlige aktivitet.

---

¹ Kategorisering av statlige bygg – vedlegg til kongelig resolusjon av 5. september 1997

KOROs strategi og metode

Utgangspunktet for KORO er det offentlige rommene. Hvor skal kunsten virke, og hvem skal daglig omgås den? NTNU er et universitet med aktive og søkende studenter, sterke fagmiljøer og en lang historie. Dette blir også utgangspunktet for kunstprogrammet her.

Når KORO mottar et oppdrag for et nytt kunstprosjekt, ligger både Kunstordningen og KOROs strategi² til grunn for arbeidet:

- å sikre at flest mulig opplever kunst av høy kvalitet
- å utvikle samtidskunsten
- å gi kunstnere oppdrag og inntekter
- å arbeide for frie kunstneriske ytringer
- å aktivisere de offentlige rommene

KORO arbeider for å utvide tilfanget av stemmer og historier i offentligheten, og skal vektlegge kulturelt mangfold og representativitet i fordeling av eksterne kunstner- og kuratoroppdrag. KORO arbeider både med nasjonale og internasjonale kunstnere.

KORO oppnevner kunstfaglig ekspertise med prosjektlederoppgaver – en *kurator* – for hvert kunstprosjekt. Kuratorens første oppgave er å sette den kuratoriske rammen som kunstprosjektet skal virke innenfor. Videre skal kuratoren ta kunstfaglige avgjørelser, bistå kunstnerne i gjennomføringen av sine kunstprosjekter og være et bindeledd mellom kunstner, mottaker og byggeprosjekt, samt involveres i flytting av eksisterende kunst.

Kuratoren utarbeider en *kunstplan* som presenterer den kuratoriske rammen og den prosessuelle tilnærmingen: hvor kunsten skal være, hvilke(n) kunstner(e) som bidrar, oppdragssum og -form: enten gjennom innkjøp, direkte oppdrag eller utlysninger til åpne og lukkede konkurranser, nasjonalt eller internasjonalt. Kunstplanen i større prosjekter er en forlengelse og en presisering av kunststrategien, som vedtas først.

Til Statsbyggs prosjekt NTNU Campussamling er det oppnevnt tre kuratorer som vil utarbeide hver sin kunstplan tilpasset den planlagte aktiviteten, utledet av den overordnede strategien

For å tydeliggjøre kunstens langsiktige og prosessuelle karakter velger kuratorgruppen å bruke benevnelsen *kunstprogram* heller enn betegnelsen *kunstprosjekt*, som KORO normalt bruker om kunst til bygg.

En del av statens samling av kunst i offentlige rom

Kunst blir ferdigstilt enten underveis i et byggeprosjekt eller til slutt når bygget åpnes og tas i bruk. Kunstneren overfører eierskapet til staten, og kunstverket blir del av statens samling av kunst i offentlige rom. KORO har deretter overordnet ansvar for samlingen, mens det lokale forvaltningsansvaret overføres til mottakeren av kunsten gjennom en sluttavtale. Når kunstprosjektet er gjennomført, vil minner, spor, fysiske gjenstander og grep være en del av hverdagen på mottakerstedet.

---

² KORO vedtok i 2024 ny strategi for årene 2025–2029. Kunstprosjekter skal være forankret i strategien. Strategien kan leses eller lastes ned på www.koro.no/om-koro/styringsdokumenter

3. Et bynært universitet – byggeprosjektet NTNU Campussamling

Høyere utdanning i Trondheim anført av NTNU ble skapt av idealet om folkeopplysning, høyere utdanning til alle og tverrfaglige møtepunkter og fraksjoner mellom humanister, samfunnsvitere og realister. Organisatorisk har universitetet gått fra å være ledet av vitenskapelig ansatte, til å styres av en ansatt ledelse, og er tilpasset både en økende studentmasse og arbeidsmarkedet ellers.

Selv om NTNU er en relativt ny institusjon (1996) har den røtter tilbake til 1700-tallet og *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab*, som fremdeles eksisterer. NTNUs visjon er «kunnskap for en bedre verden», og NTNU beskriver seg på nettsiden sin som et breddeuniversitet, med en «teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil, en rekke profesjonsutdanninger og en stor faglig bredde som også inkluderer humaniora, samfunnsvitenskap, økonomi, medisin, helsevitenskap, utdanningsvitenskap, arkitektur, entreprenørskap, kunstoffag og kunstnerisk virksomhet.»

Illustrasjon: Rambøll/Henning Larsen Architects/C.F. Møller Architects/Rolvung og Brøndsted Arkitekter/Fabel Arkitekter/Oslo Works/mtre/Aas-Jakobsen

Byggeprosjektet NTNU Campussamling (NCS) skal samle store deler av virksomheten til NTNU i Trondheim. Samlingen innebærer at fagmiljøene som i dag holder til på Dragvoll (humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag), flyttes sammen med de tekniske og naturvitenskapelige miljøene på Gløshaugen og fagmiljøene for medisin-, helse- og lærerutdanning på Øya og Kalvskinnet.

Campussamlingen skal legge til rette for økt tverrfaglighet og samarbeid og bedre kvalitet på utdanning, forskning, innovasjon og formidling. Geografisk nærhet er et virkemiddel for å bygge opp under sammenhengene i NTNUs samlede kompetanse på natur, mennesker, samfunn og teknologi, og evnen til å løse sammensatte og komplekse problemstillinger nasjonalt og internasjonalt.

Resultatet av dette grepet er et omfattende byggeprosjekt der man reorganiserer fordelingen av læringsareal på Gløshaugen gjennom om- og nybygging for å gi plass til aktiviteten på Dragvoll og i Trondheim sentrum.

Campussamlingen blir gjennomført i to byggefaser med flere delprosjekter som omfatter samlet inntil 91 000 m² BTA nye bygg:

P0: Infrastruktur og landskapsarbeider

P1: Økonomi og Innovasjon

P2: Materialteknologi

P3: Logistikkentral

P4: Musikk

P5: Hovedbygget

P6: HumSam

PH: Helhet

Delprosjektene P1–P6 er rene byggeprosjekter hvor alle er nybygg bortsett fra P5 Hovedbygget, som i tillegg til et nytt tilbygg også omfatter ombyggings- og transformasjonsarealer i den eksisterende Hovedbygningen.

Delprosjekt P0 skal ivareta infrastruktur og landskapsarbeider i utbyggingsområde, mens delprosjekt PH skal sikre at det som angår alle delprosjektene blir ivaretatt på en helhetlig måte.

I tillegg kommer et eget delprosjekt for brukerutstyr (BUT).

Anleggene skal dimensjoneres for innplassering av ca. 8250 studenter og ca. 1300 ansatte.

Byggherre: Statsbygg
Arkitekt: NCS AS (*Rambøll/Henning Larsen Architects, C.F. Møller Architects, Rolvung og Brøndsted Arkitekter, Fabel Arkitekter, Oslo Works, mtre og Aas-Jakobsen*)

Fremdrift: Byggeperiode fra 2024 til utgangen av 2030.

4. Tre aktive kunstrom – kuratorisk ramme og metode

Universitetet: en smeltedigel av kunnskap

«Skulle norsk historie gjennom de siste to hundre år sammenfattes i én formel, måtte det bli 'utdanningsrevolusjon'.»

De siste 200 årene har Norge vært gjennom det som samfunnsviter Rune Slagstad beskriver som en utdanningsrevolusjon³. Universitetet har utviklet seg fra å være forbeholdt en samfunnsmessig elite til å bli et statlig finansiert masseuniversitet med lik rett til høyere utdanning for alle. Med dette har også vitenskap og forskning gått fra å være forbeholdt et fåtall til å ha betydning for og påvirkning på de fleste samfunnsområder.

En av milepælene i demokratiseringen av utdanningen i Norge i moderne tid er at studielånet ble innført i 1947. Det anti-autoritære studentopprøret i 1968 er en annen. Opprøret handlet om saker som akademisk ytringsfrihet, naturvern og sterkere organisasjonsrett. I 1960- og 1990-årene økte utdanningsnivået, særlig blant kvinner. I 1995 ble en ny felles lov om høyere utdanning innført (av Gudmund Hernes), og i begynnelsen av 2000-tallet la Bologna-prosessen, innføringen av samme gradssystem i hele Europa, til rette for mer studentutveksling mellom landene. Med dette økte også konkurransen, og i 2013 ble *kunnskap* omtalt av Solberg-regjeringen som «et stadig viktigere verktøy i den internasjonale konkurransen mellom landene». ⁴ I 2018 ble det opprettet en egen statsråd for forskning og høyere utdanning.

I vår tid handler utdanningsdebatten gjerne om temaer som kvalitet og kvantitet, postkolonialisme, makt og minoriteter, men også om avsløringer av falske mastergrader og forskningsresultater. Videre diskuteres det hvordan academia best forbereder seg på kunstig intelligens (KI), som er en merkbar påvirkning på kunnskapsutviklingen og allmenndannelsen. Med økt uro i Europa er forskning på samfunnssikkerhet og klima et stadig hyppigere tema. Innføringen av skolepenger for studenter utenfor EU/EØS i 2023, ses av mange som et skritt i feil retning for global utveksling av kunnskap og ressurser. Man mener det er viktig med et internasjonalt forskningsfellesskap for å møte de mange utfordringene verden står overfor. Dette er bare noen av forholdene som angår universitetet, og hva det skal være i fremtiden. «Universiteter og høyskoler er komplekse organisasjoner som skal drive med utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling.» ⁵ Kutt i offentlig støtte har resultert i en innstramning av vitenskapelig og kunstnerisk forskningsarbeid de senere årene. Dette skaper mer usikre ansettelsesforhold og kan gi et begrenset handlingsrom for grunnforskningen. Den armlengdes avstanden som kunsten kjemper for å beholde, reflekteres i forskning og academia.

Kunsten: et mulighetsrom

Både forskning og kunstnerisk arbeid stiller spørsmål som vi ikke vet svaret på. Man søker ofte trygghet i det kjente, men det er nettopp i det udefinerte at nye tanker og uforutsette ideer oppstår. De største mulighetene ligger i spørsmålene man ennå ikke har våget å stille og i den tause kunnskapen — det en instinktivt kan uten å vite hvordan man vet det. Prinsippet om armlengdes avstand i

³ Blant annet gjengitt i *Khrono* 18. mars 2021.

⁴ Sundvolden-plattformen, politisk plattform for en regjering av Høyre og Fremskrittspartiet. Sundvolden, 7. oktober 2013

⁵ NOU 2020: 3 269, Ny lov om universiteter og høyskoler

kunstfeltet og grunnforskningens rolle i akademia gir ideelt sett kunstnere og forskere rom til å utforske det ukjente, uten politisk innblanding eller krav om umiddelbar nytteverdi. Denne avstanden kommer også til uttrykk hos linjeforeninger og i programmer etablert utenfor institusjonen. Her utvikles både materielle og immaterielle rom og strukturer som tilbyr alternativer til eksisterende hierarkier innen kunnskap, organisering og produksjon.

Kuratorene for NTNU Campussamling stiller spørsmålet om hvordan det kan skapes rom som ivaretar det man ikke vet, rom som er både fysisk og ideologisk åpne, og som oppstår gjennom felles utforskning heller enn å være forhåndsdefinerte. I denne sammenhengen blir kunsten et eksperimentelt rom, hvor mulighetsrommet er like viktig som selve verket. Her tilbys muligheten til å navigere i det uferdige, omfavne usikkerheten, og la denne tilstanden være en integrert del av den kunstneriske prosessen. For å skape rom som utfordrer etablerte strukturer og hierarkier, må man tenke utover de tradisjonelle rammene for organisasjon og kontroll. Slike rom krever en fin balanse mellom frihet og nødvendige strukturer som sikrer deres eksistens. Det handler om å etablere kontekster der friheten til å utforske, tenke og skape ikke bare er tillatt, men aktivt ivaretas og fremmes.

Metode: prosessuelt og deltakerbaserte kunstprogram

Når en kunstner entrer et sted og konteksten blir «kunst i offentlige rom», har brukerne av rommet allerede et eierskap til det. Dette eierskapet, eller bruken, påvirker oppfatningen av den kunsten som plasseres der. Slik er det også på NTNU, hvor studenter, ansatte, naboer, daglig forbipasserende og faste besøkende har en etablert erfaring fra det offentlige rommet Gløshaugen. Kuratorgruppen ønsker å utforske og utfordre hva kunst i offentlig rom kan være på NTNU og vil gjennom et kunstprogram la ansatte, studenter og andre besøkende på campus bli en del av kunstnernes materielle og immaterielle prosesser, som deltakere og skapende samarbeidspartnere.

Kunstprogrammet er satt sammen av følgende prinsipper:

- Kunstprogrammet skal være prosessuelt, deltagerbasert og åpent for endringer underveis.
- Kunstprogrammet skal virke i de udefinerte rommene mellom byggeprosjekt og utdanningsinstitusjon med flere deler; fysiske byggverk, sosiale fagsamtaler og temporær og permanent kunst.
- Kunstprogrammet skal være sosialt med fokus på det kollektive.
- Kunstprogrammet skal invitere inn både lokale, nasjonale og internasjonale kunstnere, enkeltpersoner og fagmiljøer for å gjenspeile NTNUs virksomhetsområde.
- Kunstprogrammet skal stille flere spørsmål enn det gir svar, og åpne for kunstnerisk handlings- og utviklingsrom.
- Kunstprogrammet skal diskutere hva som kan være forutsetninger og muligheter for å holde et rom fritt over tid, og hva som kan være kunstens rolle i denne pågående prosessen.

Kuratorene vil initiere samarbeid i alle fasene av kunstprogrammet. En slik prosessuell og sosial måte å jobbe på handler om å skape «rom» for et langsiktig engasjement og samarbeid mellom kunstnere og brukere av det offentlige rommet på Gløshaugen.

Hovedgrepet: tre kuratorer – tre kunstrom

Hovedgrepet er å dele kunstprogrammet i tre *kunstrom*. Hver kurator har ansvar for å utvikle hvert sitt kunstrom.

Et kunstrom er et rom hvor det udefinerte kan ta plass, et rom hvor spørsmål kan stilles og mennesker kan møtes, et rom som er både fysisk og immaterielt, et rom som har i seg kunstprogrammets prinsipper, og som defineres og endres underveis. Et kunstrom er verken privat eller offentlig, verken skole eller hjem, men kan være det Ray Oldenburg kaller et tredje sted.⁶

Tre er et symbolsk tall. Det går igjen i vitenskap, ordtak og historiefortelling. I motsetning til én (enhet) og to (dualitet) kan tre symbolisere et viktig utenforstående, og ekstra, perspektiv eller en vei til uendelige muligheter.

Kuratorgruppen består av tre kunsthøgskolepersoner med ulik bakgrunn og erfaring. Marit Kristine L. Flåtter er billedkunstner og skribent med et sterkt engasjement for utviklingen av den lokale kunstscenen og det offentlige ordskiftet som redaktør for tidsskriftet *ArtScene Trondheim*⁷. Thora Dolven Balke har en bred praksis nasjonalt og internasjonalt som billedkunstner og kurator, inkludert det kunstnerdrevne visningsrommet. Alexander Eriksson Furunes er billedkunstner og arkitekt og er interessert i å skape mulighetsrom og møter gjennom dugnad og kollektivt arbeid. Ved å dele opp kunstprogrammet i tre deler får kuratorene mulighet til å ta i bruk sin erfaring og sitt engasjement i møte med felleskapet på NTNU.

Kunstprogrammet har dermed tre bein som vokser hver for seg, men som støtter opp om og står i konstant relasjon til hverandre.

Hvert kunstrom består av:

- **Et byggverk: Et frittstående og ambisiøst kunstverk.**
Konseptualisert og oppført i samarbeid med kunstner(e) og arkitekt(er) med mål om å involvere studenter og fagmiljøer i prosessen. Byggverkene skal være konseptuelle som et kunstverk i seg selv og stå i relasjon til hverandre. De kan være alt fra solide, funksjonelle og permanente til forgjengelige, være i stadig prosess og ha ulik størrelse eller bestå av flere deler.
- **En prosess: En dynamisk og inkluderende aktivitet.**
Møter, utstillinger, verksteder, atelier og kunstneropphold som kan skape samtaler og engasjement med studenter og fagmiljøer ved NTNU, naboer og byen for øvrig – i, ved eller i relasjon med et byggverk.

Kunsten i kunstprogrammet vil gjennom dette hovedgrepet være både av temporær og permanent karakter:

Med *temporær karakter* menes fysiske og immaterielle verk hvor levetiden er innenfor kunstprogrammets slutt i 2031.

Med *permanent karakter* menes fysiske kunstverk og immaterielle verk som har en levetid utover kunstprogrammets slutt.

De tre kunstrommene skal samlet være en arena hvor kunsten står sentralt i møtet med miljøene ved NTNU. Gjennom samhandling kan NTNUs studenter og

⁶ Ray Oldenburg, *The Great Good Place* (1989)

⁷ ArtScene Trondheim – Nettmagasin for samtidskunst: www.artscene.no

fagmiljøer ta eierskap til kunstrommene. Dette ligger til grunn for det videre arbeidet.

Organisering: kuratorens arbeid og ansvar

Felles arbeid mellom kuratorene vil organiseres gjennom **et kuratorråd**. Rådet vil arbeide i henhold til og ivareta kunststrategien, og være ansvarlig for de overordnede grep som er beskrevet under punkt C i neste kapittel. Dette vil være kunstprosjekter eller grep som ikke er tilknyttet et bestemt kunstrom, overordnet formidling og arbeid med eksisterende kunst. Rådet skal ha møter for å behandle disponering av felles økonomi for disse aktivitetene, og være en ressurs for hverandre.

For hvert kunstrom vil det være en egen kunstplan som utvikles og følges opp av hver enkelt kurator. Kunstplanene skal beskrive mer spesifikt de kunstfaglige valgene og organiseringen, gjennomføringen av byggverk, strategier for programmering og aktivisering, fremdrift og budsjett, samt redegjøre for valg av en eller flere kunstnere.

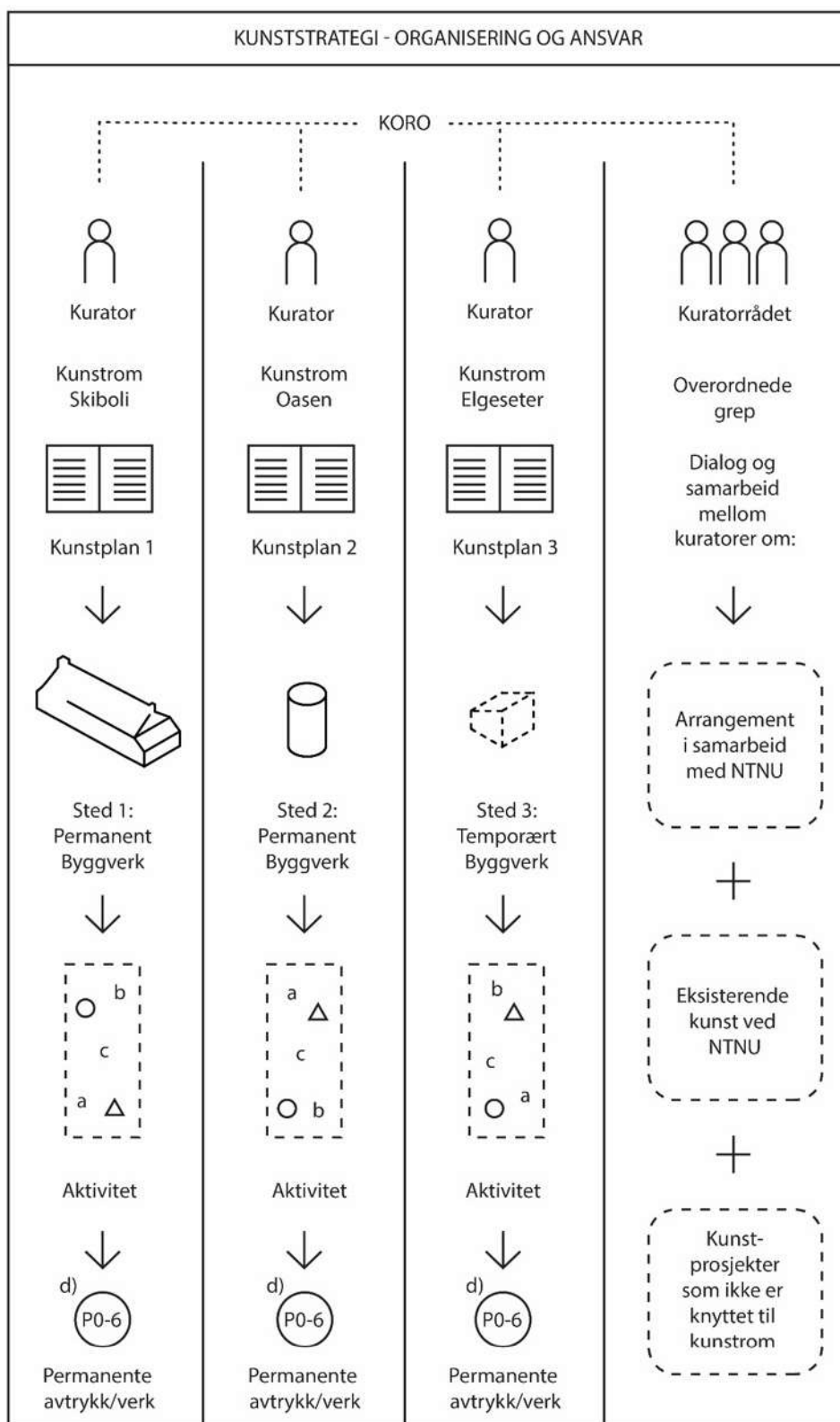
Kunstplanene godkjennes av KORO før oppstart og skal være godt forankret hos NTNU og Statsbygg og eventuelle andre samarbeidspartnere.

Kuratoren vil ha det selvstendige ansvaret for utforming, programmering, budsjettstyring og formidling, noe som muliggjør uavhengige og kreative prosesser innenfor hvert kunstrom. Ved at hver kurator kan ha sitt eget fokus, fremmes mangfold i kunstprogrammet og muligheten for en kunstfaglig dialog mellom de tre kunstrommene.

Prosjektleder hos KORO vil ha det overordnede ansvaret for fremdriften og skal legge til rette for kuratorenes arbeid, i tillegg til å være rådgiver og sparringspartner. Prosjektleder deltar i kuratorrådet.

Som helhet skal kunstprogrammet være fleksibelt nok til at kuratorene skal kunne se hvordan det tas imot, og deretter ha mulighet til å justere det i løpet av perioden 2025–2031. Slik kan prosesser settes i gang spontant der det oppstår genuin interesse for samarbeid. For å få til dette blir både de formelle og de uformelle møtene viktige. Det er en forutsetning for et prosessuelt og deltakerbasert kunstprogram at detaljer defineres underveis og ikke på forhånd.

Den videre organiseringen, dialogen og ansvarfordelingen i kuratorrådet må avklares i det kommende arbeidet. Det er viktig å sikre et godt samarbeid over flere år innenfor en forutsigbar struktur, som også inkluderer NTNU og Statsbygg. Her presenterer ikke kunststrategien en endelig løsning. Organiseringen må utvikles, testes og vokse i takt med kunstprogrammets utforming og innhold. Ansvaret for dette ligger hos KORO.

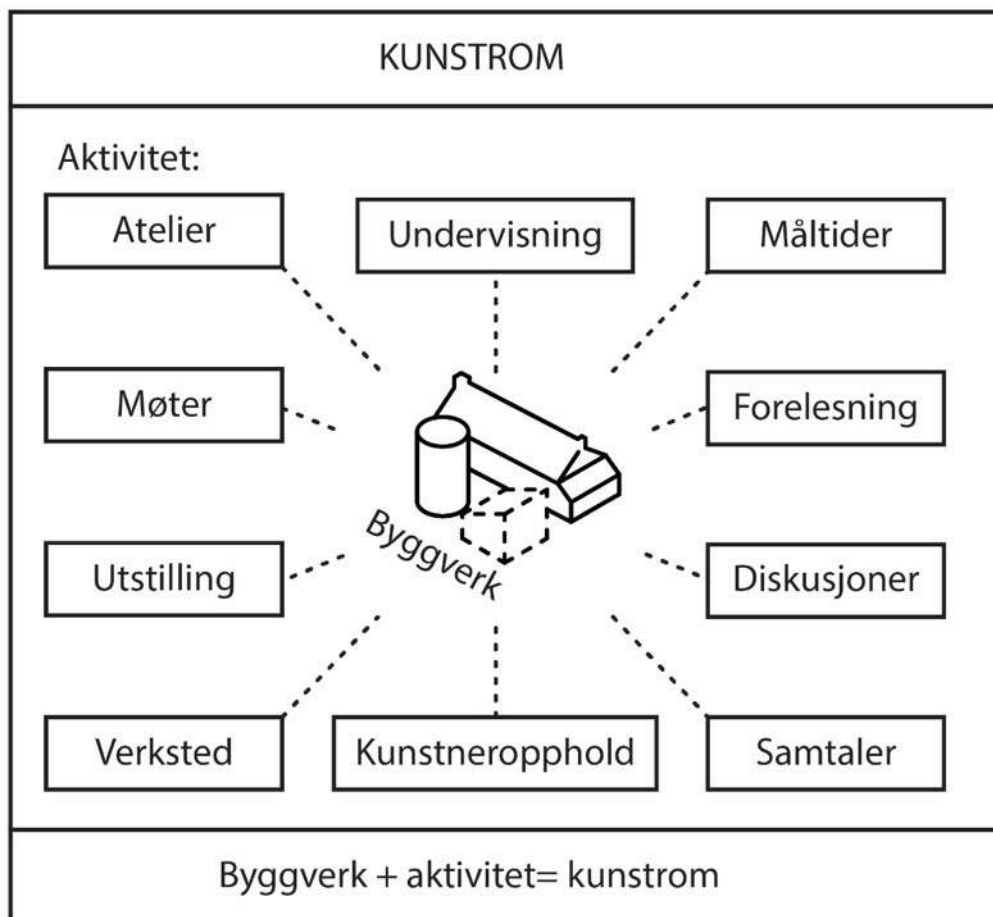

- a) Samtaler og møter
- b) Utstillinger, verksted og kunstneropphold
- c) Formidling og dokumentasjon
- d) Kunst til nybygg og arkiv

Illustrasjon 2: Organisering og ansvar. Illustrasjon: Alexander Eriksson Furunes

5. Kunstprogram 2024–2031

Det kunstneriske og faglige kunstprogrammet struktureres i tre parallelle *kunstrom* med hvert sitt *byggverk* og *aktivitet* som beskrevet i forrige kapittel, samt en overordnet del som muliggjør aktivitet på tvers:

Illustrasjon 2: Innhold i et kunstrom. Illustrasjon: Alexander Eriksson Furunes

De tre kunstrommene har fått de foreløpige navnene *Skiboli*, *Oasen* og *Elgeseter*. Navnene er hentet fra et bygg som er i bruk, en skrå tomt sør for Realfagsbygget, og en mye brukt offentlig park.

Skiboli blir omtalt som et permanent byggverk siden bygningen allerede eksisterer, *Oasen* som både temporært og permanent for å holde handlingsrommet åpent, mens *Elgeseter*, som står på kommunal grunn, i utgangspunktet er temporært. Selv om kunststrategien tar utgangspunktet i disse tre fysiske stedene på og nært NTNU, kan andre steder være aktuelle. Dette vil avklares i det videre arbeidet.

Kunstnere til byggverkene vil bli oppnevnt gjennom direkteoppdrag som del av kunstplanene.

A. Byggverk – tre fysiske kunstverk

Byggverk: Skiboli

Kurator: Alexander Eriksson Furunes

Arkitekt- og designstudenter har siden 1981 drevet forsøkshuset Skiboli, som er blitt brukt til forelesninger, verksted og faglige og sosiale sammenkomster. I forbindelse med campussammenslåingen skal Skiboli rives for å gjøre plass til *HumSam*-bygget som skal etableres på denne tomten sentralt på Gløshaugen. Studenter og ansatte har engasjert seg for å flytte og bevare Skiboli, som anses som et pionérbygg innenfor smarthus/eksperimentboliger.

I første omgang vil kurator se på mulighetene for å flytte og bevare Skiboli og reetablere det som et byggverk.

Siden Skiboli allerede er et operativt bygg på NTNU, kan rommet umiddelbart tas i bruk til møter, undersøkelser og produksjon tidlig i prosessen.

Skiboli har en lang historie, og mange føler en sterk tilhørighet til bygget. Derfor er det viktig med en grundig prosess knyttet til mulighetene for å bevare det. Det blir nødvendig å gå i dialog med NTNUs studenter og ansatte for å utrede viljen til en slik prosess, noe som vil gjøre KORO synlig og kan være en styrke når det gjelder å skape eierskap til alle de tre kunstrommene. Slik blir flyttingen av Skiboli en praktisk utprøving og et pilotprosjekt som tar studentene og NTNUs historie på alvor. Å flytte bygget kan være et viktig symbol for kuratorenes idé om kunsten som mulighetsrom.

Byggverk: Oasen

Kurator: Thora Dolven Balke

Oasen ligger på baksiden av Gløshaugenplatået, mellom realfagsbygget, materialteknisk, byggeteknisk og driftssentralen. Navnet som kuratorene har plukket opp, er gitt av tidligere arkitekter ut fra et ønske om å gjøre stedet til et fint oppholdssted. Per i dag er ikke stedet noen idyll, men et naturlig atrium og en gresslette ned mot en liten vei og en liten plass hvor det i dag står en skulptur.

Oasen er kanskje et sted man ikke legger merke til når man går forbi, men utformingen gir mange muligheter til å samle mennesker både inne i, og rundt, et rom. Det gir en følelse av naturlig samlingssted. Det er også interessant å se på hvilke fagmiljøer som ligger nærmest, og kunstprogrammet ønsker å involvere disse i hele prosessen fra idé til utforming for at de skal få eierskap til kunsten som lages der. Fagmiljøene og kunstnerne kan bidra med eksperimentvilje og utveksle kunnskap om alt fra materialbruk og konseptualisering til tekniske løsninger for ferdige kunstverk og montering.

Neste fase er å undersøke mulighetene for å lage et fundament på dette stedet, i samarbeid med delprosjekt P0 Infrastruktur og landskapsarbeider. I den prosessen vil det gjøres videre undersøkelser av stedet.

Byggverk: Elgeseter

Kurator Marit Kristine L. Flåtter

Elgeseter park er et bindeledd mellom byens innbyggere og NTNU. Parken, som eies av Trondheim kommune, ligger mellom Øya og St. Olavs hospital i vest og Studentersamfundet og Gløshaugen i nordøst. Parken ligger i forlengelse av Elgeseter gate, som er hovedfartsåren inn til sentrum fra sør. Elgeseterparken er et grøntområde som jevnlig blir brukt til studentaktiviteter og prosjekter, siden den ligger nært Studentersamfundet og Høgskoleparken ved inngangen til hovedbygget på Gløshaugen. Strekingen er dermed en sentral gjennomfartsvei for folk som skal besøke NTNU.

På grunn av den strategiske og sentrale beliggenheten vil det være interessant å aktivisere Elgeseter park med temporære aktiviteter, samtaler og kunstverk i regi av KORO og NTNU Campussamling. Det er ønskelig med et sterkt samarbeid med Trondheim kommune om Elgeseter park, som siden 2023 er i gang med et arbeid for å oppgradere parken. Samarbeidet kan også ses i lys av NTNUs målsetning om å være et bynært og åpent universitet. Gjennom dette øker mulighetene for en dialog mellom byens innbyggere, kunstfaglig interesserte og de akademiske fagmiljøene ved NTNU. En kunstnerisk inngang her kan eksempelvis handle om møtepunktene mellom byen og universitetsmiljøene, kunst i offentlige rom og stedsutvikling.

Området rundt Elgeseterparken er av Trondheim kommune definert som et innovasjonsdistrikt og et viktig område som skal bidra til byens etterlatte inntrykk som teknologihovedstad. Kunst kan gå i dialog med satsninger, nabolagsinitiativ, aksjoner og annet engasjement for parken kan kunstverket diskutere, stille spørsmål til eller engasjere seg i.

Kurator har hatt to orienteringsmøter⁸ med Trondheim kommune. Det er gjensidig interesse for å lage en intensjonsavtale om et kunstrom i Elgeseterparken for å definere og avklare ansvarsområder mellom partene. Kurators dialog med Trondheim kommune om kunst i Elgeseter park fortsetter våren 2025.

---

⁸ Berit Kirksæther, rådgiver og fagansvarlig for offentlig kunst i kommunedirektørens fagstab, 4. juni 2024 og 6. februar 2025.

B. Aktivitet i et kunstrom – samtaler, samarbeid og engasjement

Felles for alle de tre byggverkene er at de skal tas i bruk og videreutvikles – med skiftende aktivitet med møter, utstillinger, verksteder, atelier og kunstneropphold som kan skape samtaler og engasjement for fagmiljøene ved NTNU, naboen og byen for øvrig.

Aktiviteten organiseres av hver enkelt kurator og blir utgangspunktet for permanent kunst til nybygg og danner samlet kunstprogrammets arkiv.

Mange kunstnere har en praksis som tangerer ulike forskningsfelt i akademia, og som en del av kunstprogrammet vil kuratorene legge til rette for aktiv utveksling mellom inviterte kunstnere, studenter og fagmiljøer ved NTNU. Utstillinger, verksteder og atelier / kunstneropphold (direkteinvitasjon eller utlysning) kan tilby rom for møter og samarbeid mellom kunstnere og NTNU.

Kunstrømmene vil i en slik sammenheng aktiveres ved å brukes som rom eller sted for arbeid, samtaler og visninger som synliggjør kunstnerens eller kunstnerkollektivens arbeidsprosesser og forskningssamarbeid, samt også andre presentasjoner. Man kan tilby atelier og kunstneropphold i lengre perioder, mens verksteder kan være arenaer for kortere og mer intense samarbeid (f.eks. tverrfaglig studentverksted beskrevet under punkt C). Kuratorene vil inngå samarbeid med NTNU for bruk av gjesteleilighet og fasiliteter ved behov.

Kunstnere kan arbeide på måter som kaster nytt lys over forskning, eller sette den inn i nye sammenhenger. Kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt med vitenskapelig forskning som plattform for kunnskapsutvikling. Ved å samle kunstnere og legge til rette for fagmiljøer kan ulike former for kunnskap og uttrykk bygge på hverandre.

Ny permanent kunst og visuelt arkiv til NTNU

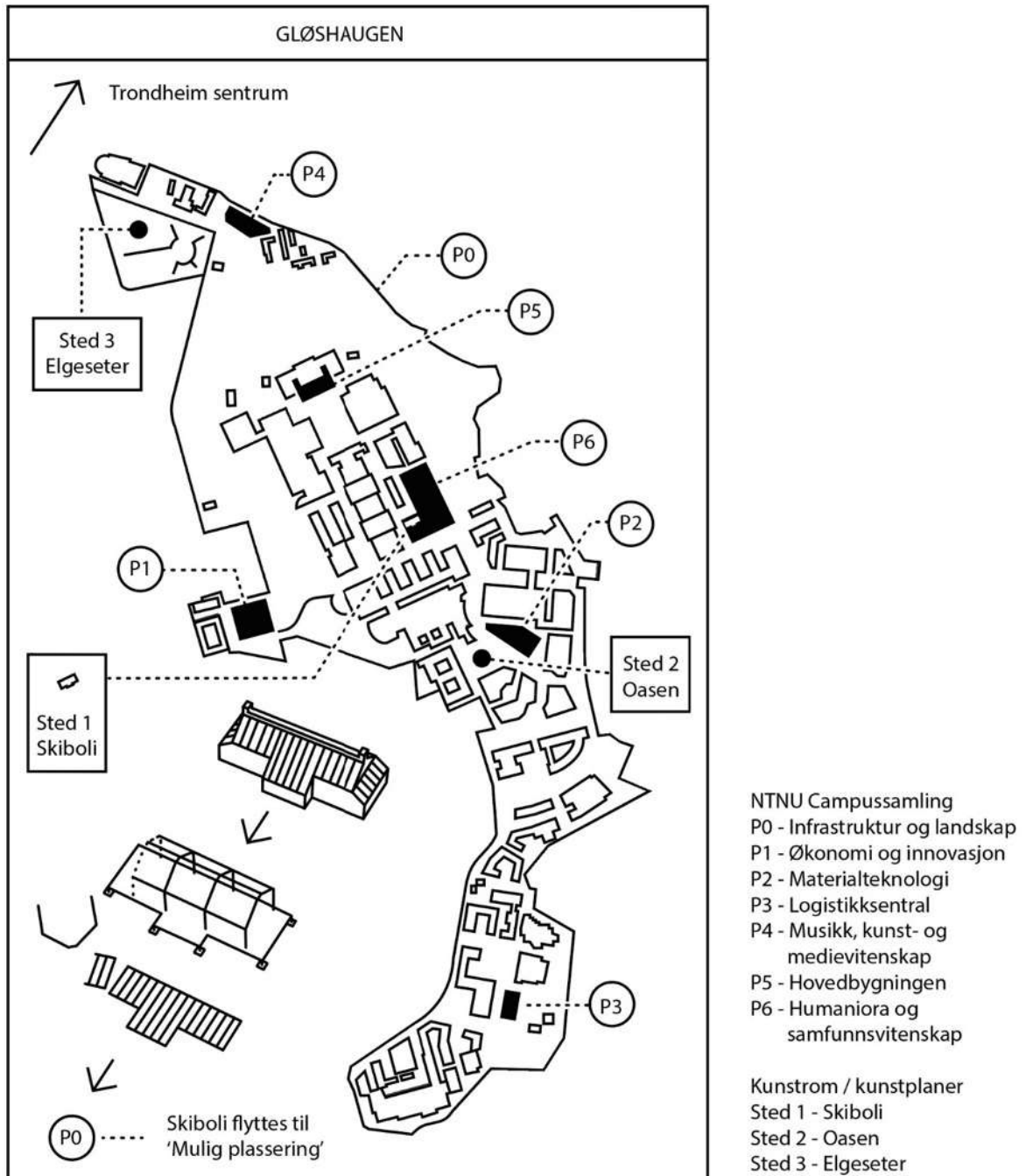
I tillegg til byggverkene vil det komme permanent kunst i bygninger og uterom. Disse kunstprosjektene vil vokse ut fra kunstprogrammet og kan være:

- *Permanente integrerte kunstverk*, som blir del av bygget eller uterom og dets levetid. Byggverkene kan være slike kunstverk og integreres i uterommet på Gløshaugen.
- *Permanente større eller mindre kunstverk*, som monteres i bygg, på fasade eller ved bygg. Eksempler er en større skulptur på en uteplass, et tekstilverk som dekker en stor veggflate innendørs, og et maleri eller fotografi eller annet som monteres rett på veggen eller gulvet. Dette er kunstverk som kan flyttes og ikke nødvendigvis følger byggets levetid.

De permanente kunstverkene skal lages av kunstnere og andre grupper som tilbringer tid på stedet og er en del av programmeringen. Slik vil verkene vokse ut fra et reelt engasjement for NTNU og stedets historie.

Hvert kunstrom danner også et løpende digitalt og fysisk arkiv, som kan bli en del av de permanente avtrykkene når kunstprogrammet er slutt.

For å sikre god og tilrettelagt plassering av permanent kunst markeres mulige områder (gulv/vegger, arealer etc.) i modell i dialog med Statsbyggs og NTNUs delprosjektledere. For disse områdene må det defineres bæreevne, materialitet og eventuelle begrensninger. Lys, ventilasjon og tekniske installasjoner tilpasses kunsten. Enkelte steder forbedres med forsterket bæreevne, flere spikerslag, tilpasset opplegg av strøm osv. i byggets tidlige fase og i forkant av avgjørelsen om kunstverket.

Illustrasjon 3: Mulige plasseringer av kunstrom på Gløshaugen per januar 2025.

Illustrasjon: Alexander Eriksson Furunes

C. Overordnede grep – felles kuratorisk aktivitet

Det settes av midler til aktivitet som går på tvers av de tre kunststrømmene, som ikke er direkte tilknyttet et kunstrom eller en kurator. Dette inkluderer arbeid med eksisterende kunst, samt muligheten for å invitere inn kunstnere til oppdrag i et spesifikt bygg eller uterom uten tilknytning til kunststrømmene. Selv om kunststrømmene er hovedlinjen, er det i tråd med kunstprogrammets helhet å ha muligheten til å gå på tvers.

Tverrfaglige arrangementer med NTNUs fagmiljøer

For å synliggjøre hvordan kunststrømmene kan aktiveres ble det allerede i oppstartsåret 2024 satt i gang samtaler tenkt som et kunstnerisk og faglig møtepunkt med forelesninger, måltider og dialogmøter. Samtalene er en del av en pågående og kollektiv undersøkelse for kuratorene, hvor det stilles spørsmål som hvilken rolle kunsten har i en stor institusjon som NTNU, og hvilke rom og relasjoner som skaper ulike former for fellesskap.

Arrangementene organiseres i samarbeid med NTNU Enhet for Campussamling og er et direkte forsøk på å aktivere og skape nettverk i fagmiljøene ved og utenfor NTNU. Kuratorene inviterer her fagpersoner ved NTNU til å være ansvarlig for innholdet. NTNU Enhet for Campussamling bidrar økonomisk.

Arrangementene vil ha følgende ramme:

- **Måltider:** Å spise sammen handler om å dele noe. Samtalen kommer som et resultat av dette. Kuratorgruppen inviterer kunstnere som jobber spesifikt med mat for å skape en situasjon hvor fagmiljøer, kunstnere og beboere i området kan spise sammen.
- **Aktivering av fagmiljøer:** Kuratorgruppen inviterer fagpersoner til å forelese om tema som ikke ville fått plass eller ressurser i en semesterplan. Tematikken vil springe ut av kunstprogrammets overordnede tema og spørsmål.
- **Kunstneriske bidrag:** Kuratorgruppen inviterer kunstnere til å presentere verk, performance eller andre bidrag som går i dialog med forelesningene.

For å prøve ut ulike format ble det arrangert tre arrangementer høsten 2024 som en del av oppstartsfasen:

- Som forberedelse til offisiell *Kick Off* ble det organisert et tverrfaglig studentverksted (21.-22. september). Dette var en uttesting av format for samarbeid mellom invitert kunstner og et fagmiljø på NTNU. Verkstedet var ledet av arkitekt Nao Kono sammen med førsteamanuensis Marcin Luczkowski for studenter fra institutt for konstruksjonsteknikk, kunst og arkitektur.
- 23. september ble KOROs tilstedeværelse på NTNU markert med arrangementet *Kick Off for kunst og campussamling* på Skiboli med:
  - et performanceforedrag av Edvine Larssen
  - en presentasjon av kunstverk og tverrfaglig studentverksted (21.–22. september) av Nao Kono
  - en appell for bevaring av Skiboli av arkitektstudent Hedda Opdahl.
- 22. oktober ble første samtale i samtalerien arrangert på Mellomrommet og Skiboli med «*Å være i vann*». Programmet var satt sammen av Anna Ulrikke Andersen, arkitekturhistoriker ved NTNU

kunst og medievitenskap. PaviljongsamtaIen samla fagfolk og kunstnere, med innlegg frå Elisabeth T. Swärd, Joachim Sagen og Jon Hagfors. Anna Ulrikke Andersen framførte tekst og filmer om rehabilitering ved revmatisme, og arrangementet vart avslutta med ein samtale mellom Andersen og professor og PhD-leder Trond Lossius. Arrangementet inngikk i forskingsprosjektet *An Architecture of Chronic Illness* (2025–2027), ledet av Andersen og støttet av Norsk forskningsråd.

Det blir flere arrangementer våren 2025. Det blir viktig å aktivere fagmiljøet som både deltaker og publikum, for å etablere at kunstprogrammet er for hele utdanningsinstitusjonen.

Fra studentverksted ledet av arkitekt Nano Kono sammen med førsteamanuensis Marcin Luczkowski for studenter fra institutt for konstruksjonsteknikk, kunst og arkitektur. med institutt for konstruksjonsteknikk, kunst og arkitektur, 2024.

Foto: Marcin Lucakowski

Fra appell for bevaring av Skiboli av arkitektstudent Hedda Opdahl under arrangementet *Kick Off for kunst og campussamling* på Skiboli, 2024.

Foto: Lili Zaneta

D. Eksisterende kunst på NTNU: Flytting og re-kuratering

NTNU har en kunstsamling som består av egne innkjøp, private gaver og eldre KORO-verk. NTNU har en rammeavtale med firmaet KUVE som registrer alle kunstverkene i en database. På Fotoware⁹ er det per januar 2025 registrert 1250 objekter. Det er et uttalt mål fra NTNU at all kunst på NTNU skal gjøres tilgjengelig for interesserte gjennom QR-koder, egen nettside, etc. Ulike formidlingsgrep er igangsatt eller under utvikling. Ansvar for eksisterende kunst ligger hos Seksjon for bygningsdrift i eiendomsavdelingen NTNU.

Enkelte kunstverk i eksisterende bygg og uteområder vil måtte flyttes og få ny plassering og sammenheng.

Campus Dragvoll, periode 1977-1984: Det er ikke avgjort hvilke verk som skal flyttes til Gløshaugen. Enkelte verk er kassert ved ombygning av kantine i 1991.

Campus Gløshaugen, periode 1977-2002: Ikke alle verk blir berørt av byggeprosjektet, det er ikke avgjort hvilke verk som må flyttes/relokaliseres.

Enkeltverk kan være viktige med hensyn til å bevare identitet og tilhørighet i en flytteprosess, og verk plassert andre steder på NTNU kan finne ny plass i nye bygg. Eksisterende verk kan også bli aktivisert som en del av et kunstrom, et kunstprosjekt eller en samtale eller program i form av nyproduksjoner, forestillinger, performanser og liknende som fremhever kvaliteter ved de eksisterende verkene. Dette kan for eksempel kunne gjøres i samarbeid med NTNU musikk, NTNU kunsthistorie med flere.

I utgangspunktet kan KORO kun bestemme over plasseringen av egne verk, men kuratorgruppen kan bidra i vurderingen av andre kunstverk og delta i samtalen om hvilke av de eksisterende verkene fra NTNUs samling og de eldre KORO-verkene på NTNU som skal løftes frem og rekurteres.

NTNU er i gang med arbeidet med en ny strategi mot 2035 som vil bygge videre på nåværende «Kunnskap for en bedre verden» 2018-2025¹⁰. Her er kunstnerisk virksomhet definert som en av kjerneoppgavene med følgende utviklingsmål:

- Utvikle kunst med dokumentert høy internasjonal kvalitet
- Videreutvikle samspillet mellom kunst, teknologi og vitenskap
- Bidra aktivt til å styrke kunstens rolle i samfunnet og i skolen

Målene er forankret i følgende tre pilarer:

- Utvikling av fremragende kunstmiljøer
- Styrking av det kunstneriske utviklingsarbeidet
- Samspill med teknologi, vitenskap og samfunn

Det er naturlig at arbeidet med både ny kunst fra KORO og eksisterende kunst på NTNU er forankret i kommende strategi.

⁹ <https://ntnu.fotoware.cloud/fotoweb/archives/5070-NTNU-Kunst/>

¹⁰ <https://www.ntnu.no/ntnus-strategi>

6. Aktiv formidling og forvaltning før, i løpet av og etter kunstprogrammet

All kunst skapes i møtet mellom kunstner og betrakter. Om møtet oppleves som meningsfullt, er det ikke bare kunstens kvalitet og betrakterens nysgjerrighet og motivasjon som spiller en rolle. Like viktig er det at det finnes tilgjengelig og tilstrekkelig informasjon om kunstverket, og at kunstverket presenteres og fungerer slik det var ment. Dette gjelder uansett om kunsten er midlertidig eller permanent.

Her er formidlingen og forvaltningen av kunsten avgjørende.

Formidling kan tolkes bredt, fra tidlig forankring i møte med NTNU og byggeprosjektet til informasjon underveis og skilting i etterkant. Ikke bare skal møtet med kunsten i dens ulike faser og involvering være meningsfull. I et lengre perspektiv passer vi bedre på kunst vi får et forhold til; vi deltar og videreformidler.

For å nå kunstprogrammets mål om en dialog- og deltakerbasert prosess blir også kommunikasjon sentralt. Dels skal deltakere informeres, engasjeres og ikke minst delta, dels skal det forklares hvorfor aktiviteten skjer, og hvorfor den er relevant for universitetet og byggeprosjektet. Enkelte programpunkter vil også kunne berøre naboer til NTNU og andre innbyggere i Trondheim.

Forvaltning handler om registrering, bevaring, beskyttelse og å forhindre skader. Kunstverk i offentlige rom skal fremstå og fungere som den er tiltenkt og en performance skal kunne gjenskapes via god dokumentasjon. All kunst skapes for et kortere eller lengre liv, og god forvaltning handler om å legge til rette for at kunstverkene beholder sin kvalitet i hele den perioden de er ment å skulle vare. Det forutsetter god og faglig kunstforvaltning hos NTNU og KORO.

Det er for tidlig å gå detaljert inn i formidling og forvaltning av kunstprogrammet. Dette må avklares i det videre arbeidet og tas opp i de nevnte kunstplanene. Det blir satt av midler til formidling og forvaltning i tråd med kunstprogrammets ambisjon og innhold, også innenfor hver kunstplan, avgrenset til programmets tidsramme 2024–2031.

Formidlingen og forvaltningen må skje både før, i løpet av og etter at kunstprogrammet er formelt avsluttet for at studenter, ansatte og besøkende skal få gode møter med kunsten på NTNU.

Aktører

Alt arbeid med formidling og forvaltning forutsetter godt samarbeid og dialog mellom flere aktører:

- Kuratorer og prosjektlederen hos KORO som leder arbeidet med kunstprogrammet, i dialog med involverte parter, samt KOROs seksjoner for Formidling og kommunikasjon og Kunstforvaltning. Se kapittel 7, Organisering av prosjektet.
- Kunstnere og andre involverte i utførelsen av kunstverk, inkl. produksjonsutvalg, NTNU og byggherre med entreprenører.
- NTNU Enhet for Campussamling
- NTNU eiendomsavdeling

- Statsbygg kommunikasjon ved kommunikasjonsansvarlig i prosjekt NTNU Campussamling

I kommunikasjonen av kunstprogrammet er det viktig at NTNU, Statsbygg og KORO har samkjørt innholdet på nettsider og i presseskriver, i kunstplaner og andre relevante offentlige dokumenter.

NTNU har flere parallelle kanaler for kommunikasjon og formidling. Sentralt for kunstprogrammet er NCS' etablerte kanaler, kanaler om kunst på ntnu.no og kanaler til fagmiljøer og studentgrupper som blir involvert i kunstprogrammet.

Hvis Elgeseter gjennomføres som skissert i kunststrategien, vil også Trondheim kommune være en sentral samarbeidspart i formidling, kommunikasjon og forvaltning. Det samme er interessegrupper og andre involverte.

Målgruppe for formidling og kommunikasjon

Overordnet målgruppe for kunstprogrammet er studenter og ansatte ved NTNU. Kunstprogrammet vil videre henvende seg til besøkende på campus, kunstinteresserte og den øvrige befolkningen i Trondheim. Den spesifikke målgruppen tilpasses programmets aktivitet.

Hvert kunstrom kan i tillegg ha en eller flere spesifikke målgrupper som en del av sitt program.

Overordnet formidlingsgrep

Kunstprogrammet blir først og fremst formidlet digitalt i følgende kanaler:

Kunstprogrammets egen nettside

Kunstprogrammets hovedkanal for å kunne kommunisere fortløpende og direkte med studenter og fagmiljøer om aktiviteter og nyheter. Ansvar for innhold og drift: KORO ved kuratorgruppen og prosjektleder.

Det etableres undersider for hvert kunstrom som visuelt tar utgangspunkt i kunstrommenes arkitektur, sted, historie, bruk eller annet, utarbeidet i nær dialog med kunstnerne.

På nettsiden er det en kalender med program, bilder og oppdateringer fra prosessen, dokumentasjon av hendelser og pågående diskusjoner. Sidene om arrangementer og hendelser skal være aktive og levende, med mulighet for enkle oppdateringer. Alle arrangementer og hendelser dokumenteres av fotograf.

Når prosjektet er ferdig, blir nettsiden et arkiv over kunstprogrammet. Den er utformet slik at den kan legges inn under KOROs nettsider.

Nettsiden lanseres våren 2025.

KORO's prosjektside

Følger kunstprogrammets milepæler gjennom prosjektttekst og fotodokumentasjon av profesjonell fotograf. Ansvar for innhold og drift: KORO ved Seksjon for formidling og kommunikasjon.

Etter hvert som kunst overtas av KORO dokumenteres hvert kunstverk med egne oppslag.

koro.no/prosjekter/ntnu-campussamling

NTNUs prosjektside

Som en del av NTNU Campusutvikling samles informasjon om KOROs aktivitet på NTNU på en egen side. Ansvar: NTNU

ntnu.no/campusutvikling/koro

Statsbyggs prosjektside for NTNU Campussamling

Som en del av byggeprosjektet informerer Statsbygg om kunstprogrammet. Ansvar: Statsbygg

statsbygg.no/prosjekter-og-eiendommer/ntnu-campussamling

I tillegg kommer

- presentasjon på tilknyttede intranett, sosiale medier og andre kanaler hos KORO, NTNU og Statsbygg.
- nyhetsbrev, naboskriv og annet fra byggeprosjektet
- skilting av både temporær og permanent kunst jf. KOROs skiltprogram med eller uten kort formidlingstekst
- pressemelding og pressebilder ved større hendelser og åpninger

KORO vil utarbeide en eller flere formidlingsplaner i samarbeid med kuratorene, og koordinere arbeidet med øvrige aktører. Dette blir spesifisert i kommende kunstplaner, og det understrekes at formidlingen kan ta mange former. Et eksempel er den muntlige formidlingen som skjer i møtet mellom kunstner og/eller kurator og de som skal delta i kunstprogrammets ulike deler. Én-til-én-møter med kunsten er en viktig del av arbeidet med å etablere forankring og eierskap for kunsten.

I bunn ligger en forutsetning om et nært samarbeid med NCS kommunikasjonsteam om å få informasjon ut til studentene og fagmiljøene ved NTNU.

Ansvar for drift og forvaltning

KORO har det overordnede forvaltningsansvaret for all kunst i kunstprogrammet. Dette innebærer å ha oversikt over kunsten, sørge for at den er godt ivaretatt, og gå aktivt inn med råd og veiledning om forvaltning og drift.

I et ordinært kunstprosjekt vil kunstneren ha ansvaret for kunsten frem til staten overtar den, mens byggherren sørger for at verkene er sikre på byggeplassen. Det er mottaker som har det daglige, praktiske og økonomiske ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold. NTNU har i dag liknende ansvar for eksisterende kunst.

Ved overleveres til mottakeren, inngås det en sluttavtale som klargjør ansvarsforholdet mellom partene. I avtalen vises det blant annet til Åndsverkloven, som regulerer opphavsrettslige forhold som gjelder kunstverkene. En grundig og detaljert instruks om hvordan forvaltning, drift og vedlikehold skal utføres, vil følge hvert kunstverk.

Ideen om kunstrom utfordrer dette systemet på flere måter. Byggverkene ligger utenfor byggeplassene med kunstnerisk utforming og involvering. Deretter aktiviseres byggverkene for videre kunstnerisk bearbeidelse, som sted for samtaler og deltakerbaserte prosesser. Her vil kunstnere bli involvert sammen med studenter og fagmiljøer i flere år.

Flere forhold er avhengig av byggverkens plassering og utforming. En åpen og forgjengelig paviljong har andre driftsforutsetninger enn eksisterende byggverk som Skiboli. Drift og forvaltning vil ha flere grensesnitt mot flere aktører. Overtakelse av byggverk vil skje før eller underveis i programperioden. Som nevnt må forvaltning av kunstverkene avklares i det videre arbeidet.

Det er viktig for KORO at kunstnere som har bidratt til byggverkene ikke blir ansvarlige for drift eller løpende vedlikehold etter at deres oppdrag er ferdig. Kunstverk som er lokalisert på NTNU sin grunn vil få en egen avtale som klargjør ansvarsområdene for drift og forvaltning, både i løpet av og etter kunstprogrammet. Denne avtalen må inngås mellom NTNU, KORO og Statsbygg, som en del av delprosjektet P0 Infrastruktur og landskapsarbeider på Gløshaugen. For byggverk plassert på kommunal grunn vil det kreves en separat søknadsprosess, hvor alle relevante aspekter av drift og forvaltning må avklares tidlig.

Håndtering og flytting av kunst, også KORO-kunst, er blant byggeprosjektets ansvarsoppgaver, økonomisk en del av BUT (delprosjektet for brukerstyr). KORO's forvaltningsseksjon vil bidra med informasjon om kunst som KORO har levert.

KORO bistår i vurderingen av hvilke kunstverk som må bli på Dragvoll fordi kunsten er integrert eller på annen måte sterkt knyttet til stedet eller arkitekturen. KORO bistår også i vurderingen av hvilke kunstverk som eventuelt må fjernes på grunn av skade. Dette vil skje i dialog med NTNU og spesifiseres nærmere i en egen plan.

7. Organisering av kunstprogrammet

Kunstprogrammet til NTNU Campussamling vil bli gjennomført i tråd med og med bruk av midler avsatt gjennom Kunstordningen for statlige bygg beskrevet i kapittel 2. Statsbygg stiller midlene til dispensasjon for KORO, som står for prosjektledelse og gjennomføring av kunstprosjektet.

KOROs interne prosjektorganisering

KOROs faglige arbeid følger prinsippet om «armlengdes avstand». Dette er begrunnet i en internasjonal tradisjon der kunstens relative autonomi anses som en forutsetning for dens kvalitet og samfunnsmessige betydning. I praksis er både faglige og økonomiske beslutninger knyttet til prosjekter under kunstordningen delegert til KOROs direktør. Det vil være tilfellet også for kunstprogrammet til NTNU.

KORO er organisert i fire seksjoner, som alle vil være involvert i kunstprogrammet:

- **Kunstseksjonen** har ansvar for prosjektledelse og produksjon av kunstprosjektet. Kuratorgruppen har ansvar for kuratering og lokal gjennomføring.
- **Forvaltningsseksjonen** vil tilrettelegge for at både eksisterende og nye verk er teknisk og forvaltningsmessig tilpasset omgivelsene de skal plasseres i. Seksjonen følger opp all dokumentasjon av verk og er en sentral samtalepart i avtaler om drift og vedlikehold av kunstrom.
- **Seksjon for kommunikasjon og formidling** vil samarbeide med prosjektledelsen og kuratorene med kommunikasjon rundt og formidling av kunsten både i løpet av kunstprogrammet og etter ferdigstilling.
- **Seksjon for administrasjon** bistår med administrative tjenester, herunder økonomi og rapportering.

Personer tilknyttet kunstprosjektet per 01.02. 2025:

Kuratorgruppe

Marit Kristine L. Flåtter, kurator
Thora Dolven Balke, kurator
Alexander Eriksson Furunes, kurator

Prosjektleder

Trond Hugo Haugen, kunstseksjonen

Sammen utgjør kuratorene og prosjektleder et kuratorråd som beskrevet kapittel 4.

Produksjonsutvalg

Kunst i offentlige bygg og utemiljøer står i et aktivt utvekslingsforhold med omgivelsene. Det gjelder særlig kunstprogrammet med deltakerbasert og prosessuell aktivitet i et byggeprosjekt som består av flere bygg. Det vil være et stort behov for samordning og koordinering av planer og prosesser for både verkene til bygg og de frittstående verkene.

For å ivareta behovet for løpende koordinering er det allerede etablert et produksjonsutvalg (PU). Kunststrategi og kommende kunstplaner for hvert kunstrom utarbeides sammen med og er forankret i PU.

I tillegg til kuratorene og prosjektleder består PU av:
Kristin Aasbø, prosjektleder Helhet, Statsbygg
Preben Jensen, prosjektgruppen arkitekt
Tor Einar Fagerland, NCS FoU-ansvarlig

PU oppretter videre egne arbeidsutvalg der det er hensiktsmessig for å involvere representanter fra delprosjektene i Statsbyggs byggeprosjekt for NTNU. Kostnad for deltakelse i arbeidsutvalg håndteres lik PU ref. Samarbeidsavtalen mellom KORO og Statsbygg.

Videre organisering må, som kunstprogrammet, være åpen for justeringer, endringer og utvidelser.

*Kuratorgruppen for kunst til NTNU Campussamling:
Alexander Furunes Eriksson, Thora Dolven Balke og Marit Kristine L. Flåtter*

Foto: Susann Jamtøy

8. Økonomi – overordnet ressursdisponering

I oppdragsbrev fra Statsbygg er det fastsatt 0,8 % avsetning med en opprinnelig budsjettamme på kr 42,8 millioner med årlig indeksjustering til NTNU Campussamling. Første indeksjustering per 01.07.2024 gav en oppdatert ramme på kr 46,3 millioner. I tillegg bidro NTNU Campusutvikling med kr 150.000 til arrangementer høsten 2024 for å informere, involvere og aktivisere av NTNUs kunst- og fagmiljøer om KOROs kunststrategi.

Totalt gir dette en ressursdisponering på kr 46 450 000 per 01.01.2025.

Grunnet forventninger om bred medvirkning i kunstprogrammet, løpende drift og forvaltning av kunststrømmene, formidling via egen nettside og et uttalt ønske fra Trondheim kommune om å være delaktig, vil behovet for prosjektledelse og kuratorinvolvering være høyt. Kongelig resolusjon gir anledning til at det kan brukes mer enn 15 % til administrative kostnader. Erfaringen viser at prosessuelle kunstprosjekter med høy aktivitet over flere år krever mer ressurser fra KOROs administrasjon og tettere oppfølging rundt formidling og forvaltning enn normalt. Med kunstprogrammets ambisjon og struktur til grunn åpner KORO derfor opp for administrative kostnader opp til 17,5 %. Det tas høyde for justeringer underveis i arbeidet.

Administrative kostnader omfatter honorar til kuratorer, andre lønnsutgifter, reisekostnader og andre kostnader knyttet til prosjektledelse. Administrative kostnader knyttet til grunnleggende prosjektledelse, formidling og forvaltning dekkes av både fra kunstprosjektet og KOROs driftsbudsjett.

De resterende 82,5 % er satt av til kunstrelaterte utgifter, formidling og forvaltning, samt reserve.

Under kunstrelaterte utgifter er det satt av betydelige beløp til fremmede tjenester. Dette er i tråd med utviklingen i byggeprosjekt, hvor bistand til kunstprosjekter spesifiseres som kostnad i langt større grad enn tidligere, samt muligheten for at enkelte kunstprosjekter kan få produksjonsbistand fra KORO.

Kunstoppdrag skal inkludere 5 % til Bildende Kunstneres Hjelpfond, jf. Lov om kunstavgiften av 1948. Totalt er 69,1 % av midlene satt av til kunsthonorar, kuratorhonorar og konkurransehonorar med totalt kr 32 millioner.

Tabell 1: Overordnet ressursdisponering i MNOK

Kategori	MNOK	Prosent
Administrative kostnader / prosjektledelse	8,109	17,5 %
Kunstrelaterte utgifter, overordnede grep / felles kuratorisk aktivitet	1,450	3 %
Kunstrelaterte utgifter til tre kunstrom med byggverk og aktivitet inkl. løpende formidling og forvaltning og midler til honorar / produksjon av permanente kunst / grep i nybygg P1–P6 med uterom.	31,566 (10,522 på hvert kunstrom)	68 %
Overordnet prosjektformidling, forvaltning og reserve	5,325	11,5 %

Innenfor disse overordnede rammene vil gjennomføringen av hvert kunstrom spesifiseres og godkjennes i hver enkelt kunstplan. Det understrekes at kunstrelaterte utgifter ikke må deles likt på hvert kunstrom. Det er mer naturlig at fordelingen følger reelle kostnader og program. Alle kunstnere mottar honorar på likt grunnlag etter et prinsipp om at kostnaden på gjennomføringen ikke definerer eller er lik den kunstfaglige verdien. Dette avklares i kunstplanene.

9. Fremdrift

Programmets varighet

Fremdriften i kunstprogrammet skal koordineres med fremdriften i byggeprosjektet ellers. Faste møter i produksjonsutvalget skal sikre at alle parter holdes orientert underveis.

Byggeprosjektet vil ha byggeperiode til utgangen av 2030. KOROs tilstedeværelse vil dermed vare ut 2031, slik at man kan fullføre formidling, dokumentasjon og forvaltning av kunsten, samt avslutte eventuelle pågående kunstprosjekter / prosesser.

Tabell 2: Fremdriftsplan

Leveranse	Planlagt utført
Oppstart med oppnevning av kuratorgruppe og innledende undersøkelser	Våren 2024
Arbeid med kunststrategien, innspill og samtaler	Høsten 2024
Godkjent kunststrategi, sirkulasjon og forankring	Våren 2025
Arbeid med kunstplaner, organisering og dialog	Fra 2025
Gjennomføring av kunstrom med byggverk og program	2025–2030
Gjennomføring av overordnede grep	2025–2031
Avslutning lokalt i Trondheim	2031
Avslutning internt hos KORO	2032

Fra kunstnersamtale mellom kunstner Trond Lossius og arkitekturhistoriker ved NTNU kunst og medievitenskap Anna Ulrikke Andersen om forskningsprosjektet *An Architecture of Chronic illness (2025-27)* under arrangementet «Å være i vann», 2024.

Foto: Lili Zaneta

Fra performanceforedrag av Edvine Larssen under arrangementet *Kick Off for kunst og campussamling* på Skiboli, 2024.

Foto: Lili Zaneta